

V drugem nadstropju Armerie so prostori vodstva fakultete. Nanizani so okoli osrednjega prostora, ki se z veliko horizontalno zasteklitvijo odpira na baročno stopnišče. Osrednja pisarna je dekanova. Orientirana je na Titov trg. Vhod v dvigalo je v desnem jedru. Sani tarije so v levem jedru.

Raprezentančni prostori so očiščeni vseh zgodovinskih sedimentov. Izpostavljene so le najkvalitetnejše značilnosti (štukature, balustrade, stebrišče in poslikani tramovi). Prevladujoči značilnosti teh prostorov sta spreminjanje zaznave prostorov (visoki – nizki prostori) in svetloba (svetlo - temno).

Zunanja ureditev

Zunanji prostor dvorišča Foresterie bi bilo treba oblikovati kot zeleno notranje dvorišče in ga tako pomensko ločiti od monumentalnosti Titovega trga. Potrebna je tudi ločitev od poteka Garibaldijeve ulice, ki se izvede v obliki treh stopnic.

Tržno površino Giardinetta ob vhodu v novi prizidek je treba oblikovati kot zeleni urbani park. V preteklosti je bil to park Pretorske palače. Problem parkiranja stanovalcev, uslužbencev občine in fakultete bi bilo možno rešiti s podzemno garažno hišo pod trgom.

LITERATURA

Bernik, S. (1968): Organizem slovenskih obmorskih mest: Koper, Izola, Piran. Ljubljana.

Čok, L. (1998): Presoja prostorskih potreb za izvajanje programov Fakultete za interkulturalne študije. Koper, ZRS.

Hoyer, S. A. (1995): Konzervatorska izhodišča za prenovu Pretorske palače, Armerie in Foresterie. Piran, Zavod za varovanje naravne in kulturne dediščine.

Mršnik, M. (1994): Projekti za prenovu pretorske palače. Piran.

Semi, F. (1975): Capris - Justinopolis - Capodistria, La storia, la cultura e l'arte. Trieste, Lint.

Darko Darovec

VIZIJA ZNANSTVENO-RAZISKOVALNEGA SREDIŠČA REPUBLIKE SLOVENIJE KOPER

Poslanstvo Znanstveno-raziskovalnega središča Republike Slovenije Koper (ZRS Koper) ni le v njegovi funkciji multidisciplinarnega javnega raziskovalnega zavoda, povezanega z visokošolskimi organizacijami, "ki v okviru Programa dela kot javno službo uresničuje svoje raziskovalne programe na zaokroženem področju raziskovalnega dela, za katero je pričakovati, da bo v svetu aktualno še v naslednjem desetletju in je hkrati za Slovenijo tako pomembno, da obstaja državni interes, da

se na tem področju dolgoročno raziskuje", kot je med drugim zapisano v sklepu o ustanovitvi, temveč še posebno kot nacionalne ustanove, ki deluje na regijsko zaokroženem območju in s tem prispeva k policentričnemu razvoju slovenske znanosti, z nalogo razvijanja določenih nacionalno deficitarnih raziskovalnih usmeritev, ustvarjanja temeljev za nastanek dovolj velikega kritičnega intelektualnega jedra za razvoj visokošolskega izobraževanja, ki bo združeno z raziskovalnim ustvarjanjem v bodočih evropskih povezovalnih in svetovnih globalizacijskih procesih na delu izredno izpostavljenega slovenskega nacionalnega in etničnega ozemlja sposobno ohraniti in razvijati slovensko samobitnost, razvoj znanosti in znanja, se na enakopravnih razvojnih in raziskovalnih usmeritvah povezovalo in sodelovalo s svetom ter tako skrbelo oziroma pripravljalo tudi ustrezne podlage nadaljnjim možnostim za vključevanje slovenske narodne manjšine onkraj državnih meja v vsestransko delovanje in povezovanje z matično državo. Zavedati se namreč moramo, da bo znanost v okviru bodočih evropskih scenarijev nenadomestljiva družbena in razvojna komponenta, ki bo v povezavi z visokim šolstvom lahko najprej neposredno pripomogla k sami fizični in demografski revitalizaciji posameznega območja, nato pa še posredno prispevala k povezovanju in uveljavljanju celotne regije v nacionalnem in evropskem kontekstu. Ali, kot je malo pred odhodom na izpolnjevanje novih nalog ministrice za šolstvo, znanost in šport zapisala prva direktorica ZRS Koper, dr. Lucija Čok (zamenjal jo je dr. Darko Darovec): "Usmerjeno raziskovanje in vsebina raziskovalnih programov sta pred petimi leti postavili ZRS Koper pred nalogo, da kot raziskovalni zavod oblikuje interdisciplinarne, problemsko kompleksne, vsebinsko in metodološko zanimive raziskovalne pristope, kot prenosnik novih znanj pa nova znanja in pristope ponudi univerzitetni ravni izobraževanja. V tej vlogi je ZRS Koper dejavno sodelovalo pri organizaciji in uresničevanju podlag za nastanek in razvoj visokega šolstva na Primorskem. Z oblikovanjem univerzitetnih programov in usposabljanjem svojih raziskovalcev in mladih raziskovalcev za pedagoško delo je ZRS Koper pripomoglo k oblikovanju razmer za nastajanje tretje slovenske univerze, ki bo znanstveno usmerjena, ponujala študentom alternativne, na regionalne posebnosti vezane programe, pri tem pa omogočala interdisciplinaren, mednarodni primerljivosti odprt študij." (objava v: Primorske novice, 20. 01. 2001, 17).

Izjemno uspešno zastavljen in uresničevan program dela v prvih letih obstoja ZRS Koper bo treba tako nadgraditi zlasti v povezavi z nastalimi in nastajajočimi visokošolskimi oz. univerzitetnimi izobraževalnimi programi, še posebno z novo Fakulteto za humanistične študije, pri kateri je ZRS Koper s svojim kadrovskim jedrom že odigralo temeljno programsko poslanstvo, ki je lahko tudi zgled nadaljnjim prizadevanjem na področju znanstvenega in univerzitetnega delovanja.

Tako si bo na področju temeljnega in aplikativnega znanstvenega raziskovanja, s poudarkom na usmeritvah v sredozemske posebnosti Slovenije in širšega sredozemskega sveta, poleg raziskovanja in eksperimentalnega razvoja na področju humanistike, ki je v dosedanem delovanju na ZRS Koper še najbolj razvejeno in kjer je doslej najbolje zastopano zgodovinopisje, treba prizadevati, da se utrdi tudi področje družboslovja in naravoslovja, še posebno pa področje tehnologije, in sicer zlasti informacijske tehnologije. Slednja je namreč v sodobnem svetu ena temeljnih razvojnih komponent, ZRS Koper pa si že od leta 1997 prizadeva, da bi del dejavnosti v okviru tega področja tudi uresničeval, zlasti ustvarjanje, posredovanje in izmenjevanje podatkovnih baz z različnih in mnogovrstnih področij delovanja. Doslej mu je kot krovni organizaciji uspelo pridobiti Euro Info Center, ki je del razvejene evropske mreže istoimenskih informacijskih središč, katerih naloga je predvsem informiranje in ustvarjanje ugodnih možnosti za razvoj malih in srednje velikih gospodarskih podjetij, se pa prek te mreže izmenjujejo še številni drugi podatki, koristni za vsesplošni razvoj tako gospodarstva kot znanosti, posledica česar je uspešno vključevanje ZRS Koper v povezave z gospodarstvom. Ena temeljnih nalog tega Centra bo v prihodnje tudi specializacija na področju trajnostnega in okoljevarstvenega razvoja v luči delovanja malih in srednje velikih gospodarskih podjetij za celotno območje Slovenije, ki jo omogoča že doslej uveljavljeno in v prihodnje še bolj poudarjeno raziskovanje na področju naravovarstvene in ekološke problematike v okviru ZRS Koper.

Raziskovanje in eksperimentalni razvoj na področju naravoslovja zaseda sploh posebno mesto v bodočem delovanju. V prvih petih letih obstoja je Središču namreč uspelo oblikovati le eno programsko skupino z imenom "Interdisciplinarni vidiki sredozemske Slovenije in evropskih stičnih prostorov". To za zdaj sicer komajda zadošča za nadaljnji razvoj posameznih področij, zato pa je nujno v bodoče razmišljati o oblikovanju vsaj še ene programske skupine, ki bo vključevala raziskovanje in eksperimentalni razvoj tako na področju preučevanja sredozemskih kmetijskih kultur s posebnim poudarkom na oljčnem olju kot na področjih ekologije, naravovarstva in biologije, področjih, ki so že doslej dokaj dobro zastopana v okviru programa dela ZRS Koper in tako oblikujejo tudi osnovo ter zagotovilo za nadaljnji razvoj, jih bo pa v prihodnje treba še poglobiti in razširiti. Za to obstajajo objektivne možnosti, še posebno, če vzamemo v ozir posluš lokalnih oblasti, pričakovan večji interes ministrstva za kmetijstvo, v zadnjem času pa zlasti ministrstva za okolje in prostor, s pomočjo katerega je bilo Središču zaupano uresničevanje programa Interreg III/B CADSES (za območje za srednje in jugovzhodne Evrope), v zadnjem času pa se kažejo tudi ugodne možnosti povezovanja in delovanja na področju ustvarjanja informacijske infrastrukture za potrebe prostorskega načrtovanja in razvoja Slovenije.

Že navedeno pa nakazuje dosedanjo in v bodoče še bolj izraženo potrebo po vključevanju in spodbujanju sodelovanja v raznovrstnih projektih, ki jih sofinancirajo različni programi Evropske zveze, ki poleg sredstev na nacionalni ravni lahko omogočijo uspešnejše uresničevanje zastavljenih dejavnosti, in sicer za vsa navedena področja delovanja ZRS Koper, kar bo prispevalo ne le k razvoju dejavnosti ZRS Koper, temveč celotne regije in države Slovenije.

Čeprav v programih Evropske zveze že po tradiciji prednjačijo področja tehnologije in naravoslovja, pa se v zadnjem času tudi Sloveniji odpirajo posamezni programi humanistike in družboslovja, ki bodo še bolj dostopni z rednim članstvom v Zvezi. Zato pa je treba že v tem prehodnem obdobju oblikovati določene temelje, ki bodo tako zavodu kot širši regiji v prihodnje zagotavljali uspešno nadaljnje delovanje in možnosti povezovanja z zainteresiranimi državami in posamezniki tudi zunaj območja bodočih meja združene Evrope. Pri tem vsekakor igrata pomembno vlogo prav področji humanistike in družboslovja, ki sta bili že v preteklosti in bosta tudi v prihodnosti bistveni za idejni in razumski razvoj svetovnega občestva. Zato bo tema dvema področjema tudi v prihodnje posvečena posebna pozornost, še posebno razvoju posameznih ved znotraj njiju, s prednostjo preučevanja t. i. kontaktnih in večetničnih prostorov s pomočjo multi- in interdisciplinarnih pristopov, kot npr. antropološkega, jezikoslovnega, arheološkega, umetnostnozgodovinskega, geografskega, sociološkega in kulturnega, psihološkega, arhitekturnega in urbanističnega oz. prostorskega ter pristopov drugih študij, če naj ne omenjam zgodovinskih, ki so že doslej dobro zastopane, bodo pa že zaradi narave delovanja in usmeritev prav tako potrebne dodatnih kadrovske in programske okrepitve. Posebna pozornost bo v tem sklopu usmerjena k razvoju regijskega javnomnenjskega središča, ki ga Primorska, kot ena najbolj propulzivnih slovenskih dežel, vsekakor potrebuje tako za skladno načrtovanje gospodarskega kot kulturnega in občje družbenega življenja.

Založniška dejavnost ZRS Koper, ki se opravlja v uspešno zastavljeni simbiozi z Zgodovinskim društvom za južno Primorsko in je s tega vidika tako tudi ustvarjalen zgled medinstitucionalnega povezovanja in sodelovanja, ki je in zagotovo še bo tvoril osnovo za nadaljnja tovrstna prizadevanja tako na regionalni kot nacionalni ravni, je bila od samega začetka delovanja ena temeljnih dejavnosti za uspešno promoviranje in uveljavljanje zavoda. Ne le, da je v okviru izdajanja periodike - znanstvene revije *Annales* in *Acta Histriae* - nastala programska zasnova delovanja ZRS Koper, ki jo je podkrepilo še izdajanje monografskih znanstvenih in strokovnih knjig v okviru zbirke *Knjižnica Annales*, kot uradni pričevalec in obveščevalec o dejavnostih pa nastopa *Glasnik ZRS Koper*, temveč se je oblikovalo tudi temeljno kadrovske jedro te ustanove. Temeljno poslanstvo tovrstne dejavnosti je, da znanstveno-raziskovalne dosežke posreduje

čim širši javnosti, s čimer pravzaprav ta dejavnost šele pride do izraza in spoznanja, zato je le-ta nepogrešljiva v vsakovrstnem znanstvenem delovanju. Poleg tega posreduje znanja in spoznanja v širni svet, pri čemer pa je pomembno, da se tovrstna publicistika uvršča tudi v specializirane mednarodne podatkovne baze, t. i. indeksacijske centre, pri čemer je zlasti revija *Annales* že zelo uspešna, v prihodnje pa bo treba vztrajati tudi pri pridobitvi vpisa še v druge in tudi v najbolj priznane mednarodne indeksacijske baze, kot je npr. slovit SCI. V veliko podporo tej dejavnosti bo vsekakor načrtovana vzpostavitev specializirane knjigarniške dejavnosti, kar bo tudi realna osnova za vzpostavitev univerzitetne založbe v okviru uveljavljenih založniških aktivnosti ZRS Koper, s čimer se bo zavod še dodatno vključeval v raznovrstne dejavnosti nastajajoče nove slovenske univerze. To bo mogoče realizirati v novih prostorih ZRS Koper, ki so načrtovani za obnovo v tem in naslednjem letu na lokaciji prek ceste sedanjega sedeža, kar bo ustreznna rešitev za nekaj let za večino naglo razvijajočih se dejavnosti, naravoslovna področja preučevanja pa naj bi dobila ustrezen sedež na lokaciji zunaj mestnega jedra, v t. i. palači Panajotopulo v Bertokih, ki je prav tako z občinskim odlokom že namenjena dejavnostim ZRS Koper in kar bo vsekakor nov izziv novemu vodstvu.

Tesno povezano z založniško dejavnostjo in znanstveno-raziskovalnim mednarodnim udejstvovanjem in povezovanjem pa je prirejanje mednarodnih znanstvenih sestankov in kongresov, ki jih je v preteklih letih ZRS Koper že v razmeroma velikem številu organiziral, samo za drugo polovico leta 2001 pa jih načrtuje 5 z različnih področij delovanja, kar bi morala biti praksa tudi v naslednjih letih, saj se s to dejavnostjo izmenjujejo pomembne izkušnje in spoznanja s kolegi s širnega sveta, obenem pa utrjujejo možnosti za naše raziskovalce, da se z izmenjavanjem obiskov in objav tudi sami uveljavljajo in prenašajo pridobljene izkušnje.

ZRS Koper pa tudi v naslednjem obdobju ne bo zanemarjal oz. bo še bolj razvijal dejavnosti na področju

uvajanja mladih v znanost in raziskovanje, predvsem osnovnošolcev in srednješolcev. Ta aktivnost, ki se je izkazala za izredno uspešno in odmevno, saj jo sofinancirajo celo z mednarodnimi sredstvi (Malta), dobiva nove oblike, ki se bodo morale še poglobiti, zlasti kar zadeva pritegnitev tako učencev kot učiteljev in s tem ustvarjanja ugodnih možnosti nadaljnega tovrstnega udejstvovanja mladine tudi v nadaljnjih obdobjih življenjskega delovanja, kar lahko zagotavlja tudi vsestranski nadaljnji razvoj slovenske države.

Posvečanje skrbi mladim raziskovalnim kadrom pa mora biti nasploh v ospredju delovanja ZRS Koper, saj je eno njegovih temeljnih izvornih poslanstev prav "valilnica" kadrov, ki bodo v prihodnosti sposobni prevzeti razvojne izzive na svoja ramena. Zato bo še bolj kot doslej potrebno na različnih področjih znanstvenih ved potegovanje in vztrajanje za pridobivanje čim večjega števila t. i. mladih raziskovalcev iz programa, ki na Slovenskem poteka že dobro poldrugo desetletje. V skladu s prizadevanji po vzpostavitvi novega slovenskega univerzitetnega središča na Primorskem pa bodo ta prizadevanja morala potekati usklajeno s potrebami na področju visokošolskega izobraževanja in prepletanja znanstveno-raziskovalnega in izobraževalnega dela na visokošolskih organizacijah ter načrtno usmerjena v izoblikovanje kadrovskega potencialov na področjih, ki so še deficitarno zastopana in za katere se v ožjem in širšem okolju kažejo izrazite potrebe.

Izhajajoč iz navedenih aktivnosti in zlasti vizije nadaljnega razvoja ZRS Koper, je po razpravi in sprejemu v Znanstvenem svetu Upravni odbor ZRS Koper na svoji seji 3. julija 2001 potrdil ustanovitev treh novih raziskovalnih skupin, in sicer:

- Inštitut za sredozemske humanistične in družboslovne študije (predstojnik dr. Milan Bufon),
- Inštitut za sredozemsko kmetijstvo in oljkarstvo (predstojnik dr. Tom Levanič) in
- Inštitut za biodiverzitetne študije (predstojnik dr. Boris Kryštufek).

Poleg teh je bilo oblikovanih še šest enot ZRS Koper, ki bodo delovale v t. i. infrastrukturni skupini, imenovani Založniško-informacijske enote ZRS Koper, in sicer Euro Info Center, Založba Annales ZRS Koper, Knjižnica ZRS Koper, Informacijski center ZRS Koper, Javnomnenski center ZRS Koper in Laboratorij ZRS Koper.

Navedene aktivnosti so za nadaljnji nemoten razvoj zavoda bistvenega pomena, toda za uspešno izpolnjevanje tovrstnih nalog je vselej pomembno ustvarjalno in delovno okolje, v katerem posameznik ali skupina deluje, pri čemer pa lahko ugotovimo, da je ZRS Koper kljub svoji mladosti v tem pogledu zelo zrela ustanova, v kateri je prijetno delati in soustvarjati nove ustvarjalne razmere.

Salvator Žitko

ZGODOVINSKO DRUŠTVO ZA JUŽNO PRIMORSKO. POROČILO O DELU ZA LETO 2000 IN PROGRAM DEJAVNOSTI ZA LETO 2001

V letu 2000 je delovanje Zgodovinskega društva za južno Primorsko potekalo v ustaljenem okviru publicistično-založniške dejavnosti in soorganizatorstva študijskih srečanj in mednarodnih znanstvenih konferenc.

Soizdajateljstvo v znanstvenem publiciranju interdisciplinarnega revije ANNALES in druge znanstvene periodike že vrsto let poteka v tesnem sodelovanju z ZRS Koper, kjer ima Društvo tudi svoj sedež. V letu 2000 je Društvo tako sodelovalo pri predstavitev revije ANNALES št. 15, 16, 17 in 18 v prostorih Banke Koper ter pri predstavitev dveh del iz serije Knjižnice Annales, in sicer: dr. Miroslav Zei, *Povest o hrbtnici*, 4. aprila 2000 v prostorih Občine Piran, in dr. Brigitte Mader, *Sfinga z Belvederja – nadvojvoda Franz Ferdinand in spomeniško varstvo v Istri*, v palači Tarsia (sedež Primorskih novic) 18. aprila 2000.

Med predstavitvami gre vsekakor omeniti še dvojico del, in sicer dr. Julija Titla, *Toponimi koprškega primorja in njegovega zaledja*, ter zbornika *KOZAREC SONCA* /s podnaslovom *Dežela refoška II. Vinogradništvo in vinarstvo*/, ki ga je zbral in uredil dr. Darko Darovec. Predstavitev je potekala 29. junija 2000 v sodelovanju z Vinakoper d.o.o. in ZRS Koper. Med junijskimi predstavitvami znanstvene periodike gre omeniti še predstavitev v Rovigu na sedežu Akademije dei Concordi 12. junija in v Pulju, v Domu hrvaških braniteljev 21. junija 2000.

Dne 7. septembra 2000 je v prostorih Pokrajinskega muzeja sledila še predstavitev zbornika *ACTA HISTRIAE IX.* - z naslovom *ČAST: IDENTITETA IN DVOUMNOST NEFORMALNEGA KODEKSA* (Sredozemlje, 12.-20. stol.), medtem ko je bil zbornik *ACTA HISTRIAE VIII.* - prispevki z mednarodne konference *PETER PAVEL VERGERIJ ml., polemični mislec v Evropi 16. Stoletja*, in pa že omenjeno delo dr. Julija Titla *TOPONIMI KOPRSKEGA PRIMORJA IN NJEGOVEGA ZALEDJA* - pred-

stavljen v palači Tarsia 30. novembra 2000.

Med študijskimi srečanji, ki so potekali v soorganizaciji Zgodovinskega društva, naj omenimo predvsem srečanje z naslovom *DNEVNIK ŠKOFA BONIFACIA V KOPRU (1653-1659)*, ki je v prostorih Pokrajinskega muzeja potekalo 31. maja 2000. Pri raziskavah v okviru Evropskega programa Phare CBC in INTERREG II Slovenija-Italija z naslovom *KULTURNO POSLANSTVO ŠKOFA BALDASSARA BONIFACIA* je z italijanske strani sodelovala Akademija dei Concordi iz Roviga, s slovenske pa Pokrajinski muzej Koper in Zgodovinsko društvo za južno Primorsko.

Med znanstvenimi posveti v soorganizaciji Zgodovinskega društva, Oddelka za geografske in zgodovinske znanosti Univerze v Trstu in Inštituta za novejšo zgodovino iz Ljubljane naj omenimo posvet z naslovom *VZROKI IN POSLEDICE IZSELJEVANJ IZ SLOVENSKE ISTRE PO II. SVETOVNI VOJNI* v okviru Programa Phare CBC in INTERREG II Slovenije-Italija, ki je potekal v prostorih Pokrajinskega muzeja 9. junija 2000, medtem ko je 26. oktobra 2000 v sejni dvorani Občine Sežana potekal posvet z naslovom *ŽIVLJENJE IN DELO DUHOVNIKA VIRGILA ŠČEKA* v organizaciji ZRS Koper, Škofije Koper, Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček iz Trsta in Društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske. Nedvomno je bila po vsebinski in strokovni plati najbolj odmevna znanstvena konferenca z naslovom *1400-LETNICA KOPRSKE ŠKOFIJE IN OMEMBE SLOVANOV V ISTRI*, ki je v dneh 12.-14. oktobra 2000 potekala v prostorih Pokrajinskega muzeja v organizaciji ZRS Koper, Škofije Koper, Zgodovinskega društva za južno Primorsko, Zgodovinskega inštituta Milka Kosa ZRS SAZU, Filozofske fakultete v Pulju in Akademije dei Concordi iz Roviga.

Na leto 2001 smo prenesli predstavitev magistrskega dela Mojce Guček z naslovom *ANONIMNA ARHITEKTURA V PRENOVI KOPRA*, ki je izšla v seriji Knjižnica Annales Majora, medtem ko sta iz lanskega programa pred izidom obsežnejši deli: *Krajepis koprške škofije Paola Naldinija (1700)* in *Varstvo in upravljanje sečoveljskih solin Lovrenca Lipeja (soavtorja Gordana Beltram in Boris Križan)*: V okviru Zgodovinskega društva za južno Primorsko je tako kot že nekaj let potekala tudi zelo pestra in bogata dejavnost Pinine Akademije; njeno podrobnejše delovanje za leti 1999 in 2000 sta predstavili Vida Rožac Darovec in Mateja Sedmak v 20. št. revije ANNALES.

V letu 2001 bo Društvo nadaljevalo z dejavnostjo zlasti na področju publicistike in založništva, sodelovalo pa bo tudi pri organizaciji nekaterih pomembnejših strokovnih srečanj in mednarodnih znanstvenih konferenc. V mesecu oktobru bo s tega področja potekala mednarodna znanstvena konferenca z naslovom *"Govorica nasilja – Sredozemlje 12.-20. stol."* v organizaciji ZRS Koper in Oddelka za zgodovino Univerze v Benetkah in Vidmu.